

Україні, зокрема у Донецькій та Луганській областях, де УПЦ МП є домінуючою, священники цієї церкви часто демонстрували послідовність у своїй належності не християнським цінностям, а політичним ідеологіям: їхні релігійні центри були місцем тимчасового прихистку для проросійських бойовиків, їхні вірні із православними іконками ставали живим щитом для антидержавних воєнізованих угруповань тощо. Яскравим підтвердженням їхнього служіння саме імперській ідеології сусідньої держави, яка обігрує військо-терористичну експансію зокрема й ідеологією з релігійним забарвленням («духовна єдність Русского міра»), є радісна відповідь священника УПЦ МП журналістам у захопленому сепаратистами Слов'янську 30 квітня 2014 р.: настрої піднесені, бо тут скоро буде Росія, а ми є Російською Православною церквою. Очевидно, що не в усіх священнослужителів УПЦ МП політична ідентичність переважає релігійну. Але викрита буттєвими обставинами проблема плутанини тождественностей та зміщення їхніх пріоритетів у бік земних інтересів засвідчує необхідність переосмислення напрямів релігійної функціональності у сучасному світі.

Стосовно ж церков в Україні, то зрозуміло, що перед ними сьогодні стоїть складне завдання - по-новому інтегруватися в оновлене суспільне середовище, що забезпечить їм підтримку своїх вірних, повагу – інших, розуміння з боку представників громадянського суспільства як в Україні, так і за її межами. Цей шлях українських церков багато в чому буде показовим для міжнародної спільноти. Та проблему Церкви й геополітики в Україні ми плануємо висвітлити у нашій наступній книзі.

Вибірки із книги «Церква і Майдан: хроніка подій та експертна оцінка». (К., 2014).

5.2. Міжконфесійні відносини в реаліях сьогоденної України

5.2a. *Анатолій КОЛОДНИЙ. Московсько-православні України – союзники агресора*

Україна з часу одержання незалежності в 1991 році фактично знаходиться в зоні конфлікту з Росією. Росія не може змиритися з розвалом Союзу, який давав можливість тримати сотні інших етносів у стані колоніального поневолення. При цьому вона вдається до використання легально діючої в Україні Православної Церкви Московського Патріархату у своїй антиукраїнській діяльності. Цій Церкві нині підпорядкована половина офіційно діючих в країні релігійних громад. Своєю політикою підтримки так званого «русского міра» й ідеї повернення до «исторической Руси» ця Церква повністю відповідає лаконічній назві її Президентом Російської Федерації Путіним «Русская Православная Церковь в Украине». За нинішньому стану війни України з Росією, на відміну від інших діючих в Україні Церков і всупереч їм, ця Церква постає практично єдиною конфесією в Україні, яка не засудила російську агресію, в окупованих регіонах (Крим і Донбас) співпрацює із самопроголошеною сепаратистською владою, через яку добивається заборони діяльності на цих територіях всіх інших, окрім московсько-православних, громад. При цьому нехтується українське і міжнародне законодавство про свободу релігійних організацій і толерантність міжконфесійних відносин.

5.2б. *Маар'яна ТАТАРЧУК. Релігійні меншини на конфліктних територіях країни*

В часи воєнного конфлікту України з Росією питання про порушення права на свободу діяльності релігійних організацій на окупованих територіях займає не останнє місце. Після здійсненої Росією анексії Криму і утворення нею на Сході України сепаратистських республік релігійні меншини, діючі в цих українських регіонах, а саме Православні Церкви Київського Патріархату й Автокефальна, Греко-Католицька і Римо-Католицька, спільноти протестантських Церков і нових релігійних течій, зазнали або повної заборони на діяльність, або переслідувань, їх віряни зазнають затримань, побоїв, а то й вбивств. Політика

нетерпимості до інаковірців і сприйняття як законних лише московсько-православних організацій, змусила представників багатьох конфесійних меншин залишити названі території або ж згорнути свою відкриту релігійну діяльність. При цьому має місце повна зневага самопроголошеною владою регіонів положень як українського, так і міжнародного законодавства, впровадження політики нетерпимості до всіх конфесійних меншин, окрім спільнот Московського Патріархату. Для новоз'явлених властей Криму і Донбасу не існують ні Загальна декларація з прав людини ООН, ні Декларація ООН про права осіб, які належать до національних, етнічних або релігійних меншин, ні Європейська конвенція з прав людини та ін. А між тим, згідно цих документів, в разі їх практичної реалізації буде гарантована політична та соціальна стабільність регіонів, у яких проживають віряни і спільноти різних конфесій, забезпечене право на свободу віросповідань.

5.3. ЦЕНТР РОЗУМКОВА. Релігія і Церква в українському суспільстві: конфесійний розподіл

Результати дослідження, проведеного соціологічною службою Центру Разумкова 25-30 березня 2016 року в усіх регіонах України (за винятком Криму та окупованих територій Донецької та Луганської областей). Опитано 2018 респондентів віком від 18 років. Відповіді давалися на питання залежно від конфесійної належності респондентів. Цифровий матеріал взято із інформаційного матеріалу Центру Разумкова «Релігія, Церква, суспільство і держава: два роки після Майдану» (К., 2016).

Чи довіряєте Ви Церкві?

	УПЦ (МП)	УПЦ-КП	Інші православні	УГКЦ	Просто християни	Інші конфесії	Не відносять себе до жодної релігії
Довіряю	65,5	70,8	57,6	91,6	51,4	72,0	21,5
Не довіряю	22,0	23,0	27,4	4,6	29,2	11,8	59,1
Важко відповісти	12,5	6,2	15,0	3,8	19,4	16,1	19,4

Скажіть, будь ласка, наскільки важливою для Вас є політика?

	УПЦ (МП)	УПЦ-КП	Інші православні	УГКЦ	Просто християни	Інші конфесії	Не відносять себе до жодної релігії
Дуже важливою	3,6	9,5	3,3	8,5	3,5	3,2	3,9
Скоріше, Важливою	19,1	20,4	20,4	36,9	26,8	18,3	22,4
Скоріше, не важливою	42,2	43,0	40,1	43,1	44,4	38,7	42,6
Зовсім не важливою	34,0	23,2	31,5	8,5	19,7	36,6	26,3
Важко Відповісти	1,0	4,0	4,7	3,1	5,6	3,2	4,8